

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖ- KESKUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 16 A §:N MUUTTAMISESTA

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1373/2018) 16 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetty viittaukset työttömyysturvalakiin (1290/2002) muutettaisiin työttömyysturvalakia koskevien muutosten johdosta koskemaan uusia vastaavia 1.1.2023 voimaan tulevia työttömyysturvalain pykäläiä.

Työttömyysturvalain muutokset koskevat työnhakijan opintojen sekä niin sanotun muutosturvakoulutuksen vaikutusta hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Asetuksella säädetään, mikä työ- ja elinkeinotoimisto on toimivaltainen ratkaisemaan asiaa ja antamaan asiaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle.

1 Tausta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 15 §:n 2 momentin nojalla työ- ja elinkeinotoimiston tehtävien hoitamisesta useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, kun tehtävät koskevat työttömyysturvalain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon antamista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Hallitus on antanut eduskunnalle hallituksen esityksen HE 176/2022 vp työttömien opiskelua ja työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi, ja eduskunta on hyväksynyt muutokset 12.12.2022 (EV 220/2022 vp). Tasavallan presidentti on vahvistanut muutokset 20.12.2022. Muutokset koskevat muun muassa työttömyysturvalain opintoja koskevien säännösten sisältöä ja pykälänumerointia. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2023.

Hallitus on lisäksi antanut eduskunnalle hallituksen esityksen HE 62/2022 vp 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotettiin, että työttömyysturvalaissa säädettäisiin niin sanotun muutosturvakoulutuksen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Eduskunta on hyväksynyt muutokset 29.6.2022 (EV 97/2022 vp) ja tasavallan presidentti on vahvistanut lait 8.7.2022. Muutosturvakoulutusta koskeva työttömyysturvalain muutos tulee voimaan 1.1.2023.

Työttömyysturvalain muutosten johdosta myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua valtioneuvoston asetusta tulisi muuttaa.

2 Nykytila ja ehdotus

Kukin työ- ja elinkeinotoimisto ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilun kokeilualueen kunta antaa toimialueellaan työvoimapolitiittisen lausunnon asiakkaanaan olevan työnhakijan lyhytkestoisten opintojen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta. Lyhytkestoisten opintojen vaikutuksesta työttömyysturva-oikeuteen säädetään 1.1.2023 lukien työttömyysturvalain 2 luvun 10 b §:ssä aiemman 10 a §:n sijasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 16 a §:n 3 momentissa säädetty viittaus työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:ään muutettaisiin koskemaan 10 b §:ää. Kyseessä olisi teknislouenteinen muutos.

Kukin työ- ja elinkeinotoimisto ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilun kokeilualueen kunta voi valtakunnallisesti keskitetysti työttömyysturvatehtäviä hoitavan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston lisäksi antaa työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan opintojen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta tilanteissa, joihin ei liity harkintaa. Työ- ja elinkeinotoimistojen ja kokeilualueiden kuntien osalta kyse on mahdollisuudesta antaa työvoimapolitiittinen lausunto kyseisissä tilanteissa silloin, kun se on tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaista. Velvollisuus työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen kyseisissä tilanteissa on viime kädessä Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla.

Kunkin työ- ja elinkeinotoimiston toimivallasta antaa työvoimapoliittinen lausunto työnhakijan opintojen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 16 a §:n 4 momentissa, jossa viitataan työttömyysturvalain opiskelua koskevaan 2 luvun 10 §:ään. Työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ää on muutettu 1.1.2023 lukien, minkä vuoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 16 a §:n 4 momentissa säädetty viittaukset työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ään muutettiin koskemaan työttömyysturvalain oikeita kohtia. Kyse olisi lähinnä teknisluonteisesta muutoksesta.

Kukin työ- ja elinkeinotoimisto¹ voisi nykyistä vastaavasti antaa toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon tilanteissa, joissa työnhakijalla ei ole opiskeluaikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa:

- opinnoista, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon taikka yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen;
- opinnoista, joista on säädetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017), ja joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen;
- lukio-opinnoista, joiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä sekä sisäoppilaitoksesta järjestetyistä lukio-opinnoista;
- opinnoista, joiden tavoitteena on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) tarkoitetun koulutuksen suorittaminen sekä
- perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä tarkoitetuista aikuisten perusopetuksen opinnoista, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi lisäksi antaa työvoimapoliittisen lausunnon avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa suoritettavista opinnoista, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto olisi yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta.

Lisäksi kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi antaa toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa suoritettavista opinnoista ja yliopiston jatkotutkinto-opinnoista, joiden kokonaislaajuus on alle viisi opintopistettä sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opinnoista, joiden kokonaislaajuus olisi alle 4,5 osaamispistettä. Kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi lisäksi antaa toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon kansanopistossa ja liikkunnan koulutuskeskuksissa tapahtuvasta koulutuksesta, jonka kokonaislaajuus on alle viisi opintopistettä tai 25 viikkotuntia. Tämä vastaisi kunkin työ- ja elinkeinotoimiston nykyistä toimivaltaa antaa työvoimapoliittinen lausunto kyseisten opintojen osalta.

Lisäksi kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi antaa toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon tilanteissa, joissa työnhakijan opinnot ovat alkaneet työsuhteen aikana ja työttömyys johtuu lomautuksesta tai irtisanomisesta tuotannollisella tai taloudellisella perusteella. Kyseisissä tilanteissa työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisina, eikä niillä ole vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Kukin työ- ja elinkeinotoimisto vastaisi muutosturvakoulutukseen liittyvistä tehtävistä omien asiakkaidensa osalta. Tämän vuoksi olisi luontevaa, että myös toimivalta työvoimapoliittisen lausunnon antamiseen muutosturvakoulutuksesta kuuluisi kunkin toimiston tehtäviin. Tämä tehtävä olisi uusi.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotus ei vaikuttaisi julkisen talouden menoja lisäävästi tai vähentävästi.

---

¹ Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien toimivallasta säädetään tältä osin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa (1269/2020).

Muutosturvakoulutukseen liittyvän uuden tehtävän viranomaisvaikutuksia työ- ja elinkeinohallinnolle on arvioitu HE 62/2022 vp yhteydessä. Nyt kyseessä oleva asetusmuutosehdotus vaikuttaisi ainoastaan siihen, miten osa vaikutuksista kohdentuu työ- ja elinkeinohallinnossa.

Ehdotus ei vaikuttaisi työnhakijoiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Kirjallinen lausuntokierros järjestettiin ajalla 17.10. – 25.11.2022.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa vakuutusosoikeudelta ja sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta, työ- ja elinkeinotoimistoilta, työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevilta kunnilta, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta, Suomen Kuntaliitolta, Työllisyysrahastolta, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöltä sekä Kansaneläkelaitokselta.

Useita asetuksia sisältäneestä kokonaisuudesta antoi lausuntokierroksella lausuntonsa 11 eri tahoa. Pääosin lausunnon antaneet tahot kannattivat esitettyjä muutoksia. Helsingin kaupunki kuitenkin ehdotti työ- ja elinkeinotoimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille esitettyä laajempaa oikeutta antaa työnhakijan opintoja koskevia työvoimapolitiittisia lausuntoja. Lausunnon antaneet työ- ja elinkeinotoimistot ja kunnat eivät tehneet vastaavaa esitystä.

Esitettyä asetusta ei ole muutettu Helsingin kaupungin ehdottamalla tavalla. Jos asetusehdotusta olisi muutettu, muutos koskisi vain työ- ja elinkeinotoimistoja. Kuntien toimivallasta antaa työvoimapolitiittisia lausuntoja säädetään työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa, jonka osalta eduskunta on hyväksynyt esitettyä asetusta vastaavat muutokset.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2023.